

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednine in iskanje
sprejema upravljalstvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jevo ulico št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Semo-
niških ulicah št. 2, 1, 17

Izjaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Pe pošti prejemnik:
za leto naprej 26 K — h
pol leta 13, —
četrt 6, 50
mesec 2, 20.
Z upravljalstvu prejemnik:
za leto naprej 20 K — h
pol leta 10, —
četrt 5, —
mesec 1, 70.
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 58.

V Ljubljani, v torek 11. marca 1902.

Letnik XXX.

Državni zbor.

Dunaj, 10. marca.

Češko-nemška sprava.

Nad dve desetletji je ponosno vihrala na trdnjavi nemško liberalne stranke zastava z vidnim napisom: Nemški državni jezik. Trdnjava je sicer ostala nerazrušena, a skrčilo se je število posadke ter razkropilo v razne čete, ki imajo vsaka svojo taktiko ter se srečavajo le ob mostu, koder baje preti nevarnost slovanske povodnji. Zastavo nemškega državnega jezika razobešajo le še ob posebnih slovesnostih, kakor so na pr. volitve ali veliki shodi političnih romarjev. Nemški državni jezik je sicer za nemške stranke na levici še vedno ena prvih točk v programih, a ta točka nikdar ne dobi zakonite oblike. Trebalo bi v zbornici dvotretjinske večine, ki pa je izključena. Toda Schönerer in tovariši ne kujejo svojih programov samo za kratek čas, temveč smatrajo svoj vsememški poklic jako resnim. Minole dni je Schönerer zopet razvil vsememško zastavo nad glavami nemških strank ter jih pozval na boj za državni nemški jezik. Odgovorili so mu, da naj sam izdela dotični načrt zakona in ga predloži zboru načelnikov. Z drugimi besedami: Grozdje je prekišlo.

Gotovo ni le slučaj ali časnikarska indiskretnost, da je praška »Politik« minuli petek objavila načrt jezikovnega zakona, ki ga je eden mladočeskkih poslancev predložil izvrševalnemu odboru svoje stranke in katerega vsebino smo že včeraj objavili. Po tem načrtu, ki je nekaj kompromis v mladočeskki stranki, bi bil dvojezičen tudi notranji uradni jezik pri vseh okrajnih glavarstvih na Češkem in Moravskem. »Narodni Listy« seveda izražajo veliko nevoljo, da jih je prehitela »Politik«, ter naglašajo, da je ta načrt le skromna zahteva zmernejšega krila v mladočeskem klubu. To strujo v jezikovnem odboru zastopa poslanec dr. Pantuček.

Objava tega načrta pa je dala časopisju povod razsežni kritiki in diskusiji. V »Na-

rodnih Listih« je načelnik mladočeske stranke, dr. Skarda, objavil stavek, v katerem potrjuje načela objavljenega načrta. Ti dve načeli sta: Povsod na Češkem in Moravskem mora uradnik s stranko obravnavati v njenem jeziku ter v tem jeziku izdati tudi rešitev; notranji uradni jezik pa se ravna po večini prebivalstva.

Naša sodba je, da ta češka zahteva gotovo ni pretirana. Saj je vendar naravno, da je drž. uradnik zmožen v deželi navadnih jezikov, torej na Češkem in Moravskem češkega in nemškega. In vendar se v nemškem taboru že čujejo agitacije proti temu načrtu, ki naravnost izključuje nemški drž. jezik. Zato svari danes glasilo ustavne veleposestva nemške stranke, naj ne zažgo mostu, ki more s časom vendar le premostiti radikalne toke v obeh taborih. »Hlas Naroda« meni, da se more ves češki narod sprijazniti z objavljenim načrtom, ter priporoča mladočeskim voditeljem, naj pogumno prezirajo preradikalne utopije.

»Politik« pa v včerajšnjem uvodniku Nemcem polaga na srce, naj se sprijaznijo z načeli načrta, ako jim je sprava resna stvar, ker hočejo Čehi za določena, natančno opisana območja še vedno nemščini priznati nekaj prednosti. Železo je sedaj precej mehko, na vladi je, da previdno kuje spravo mej Čehi in Nemci, ki bi bila za vsa država največjega pomena. Seveda mi Jugoslovani v narodnem oziru od tega načrta ne dobimo toliko, kar more kraljiček držati v svojem kljunu. A če enkrat velja za dežele češke krone narodna ravnopravnost, potem je i za naše pokrajine le še vprašanje ugodnega časa. Sicer je to slaba tolažba za nas, pa razmere so močnejše, nego naša sredstva.

Proračunska razprava.

V petek koncem seje je zbornica pričela razpravo o vodnih in cestnih zgradbah. Poročevalec dr. Lemisch je priporočal zbornici, naj odobri proračun. Češki poslanec Kaftan, veščak prve vrste, je v dolgem govoru dokazoval potrebo vodnih stavb in v obče koristi vodnih močij. Naj-

več se je bavil z vodnimi cestami ter obžaloval, da to vprašanje jako počasi napreduje v Avstriji.

Tirolski poslanec Haueis je izražal razne želje glede državnih cest in hudournikov na Tirolskem.

Današnja seja

Se je pričela ob 3. uri. Zbornica je komaj sklepčna. Naučni minister dr. vitez Hartel je začetkom seje odgovoril na neko interpelacijo poslanca Seitza glede postopanja dunajskega okrajnega šolskega sveta proti učitelstvu. Ker poslanec Seitz ni bil z odgovorom zadovoljen, je predlagal, naj zbornica v bodoči seji razpravlja o ministrovem govoru. Zbornica z veliko večino odkloni ta predlog, ker niti 50 poslancev ni vstalo za predlog.

Poslanec Klofač je, kakor kaže, le za dva dni umaknil svoj nujni predlog, ker danes ga je vložil in tudi utemeljeval z daljšo razpravo o moderni državi in kulturnem napredku. Predlog se tiče nekega vojaka Müllerja, ki je baje v Pragi pretrpel velike muke. Že v petek je Klofač po zbornici kazal fotografijo dotičnega vojaka, ki ima glavo obešeno na levo stran. Torej zopet »slučaj«, s katerim načelniki klubov niso mogli računati.

Minister za deželno brambo grof Welsersheimb je takoj odgovarjal, da vojak Müller ni bil tepen, marveč si je sam vrat tako pokvaril, da drži glavo na levo stran. Stvar je v istini nepojašnjena, tu stoji trditve proti trditvi. Ako vojak ni bil po tovariših pohabljen, potem se je vojak sam pokvaril in zaslužil kazni; ako pa si je bolezen nakopal nehoté, potem naj ga izpuste iz službe. Zato se nam čudno zdi, da so mnogi glasovali proti predlogu, naj vojni odsek to stvar preiskuje ter v 14 dneh poroča. Ker predlog ni obveljal, so Klofač in tovariši zagнали velik hrup.

Ob 1/5. uri zopet prične zbornica na drobno razpravo o proračunu.

Delavsko vprašanje na deželi.

(Dalje.)

II. Posli.

K delavcem na deželi moramo prištevati tudi posle. Kakšne razmere najdemo tu?

Posli, kateri bi veliko let, po 10, 20 in več let služili pri eni hiši, postajajo vedno redkeji. Razni so vzroki, da se to več ne dogaja. O tem so mnjenja in izkušnje tako različne, da se o tem ne da lahko pisati. Eno se pa vendar lahko reče, in to je: Število poslov na deželi bolj in bolj pojema in bode še bolj pojemalo, ker vse hiti dandanes le v mesta ali se izseljuje, ker ne najde na deželi več ugaajočega plačila in tudi ne obstanke.

Veleposestvo za veleposestvom se prodaja, razkosuje ali daje v zakup in množina potrebnih poslov se s tem znižuje. To posli čutijo, zato se odmikajo in si hite drugje kruh služiti. So pa seveda še drugi razlogi, slab zaslužek, slabo ravnanje itd., ki napote posle, da si poiščejo drugega kruha. Poljedelec jim v sedanjih razmerah težko ustreže.

Kajpada so tudi o tem mnjenja in izkušnje silno različne. Eden zagovarja to, drugi ono, a resnica je, da pada število poslov na deželi leto za letom ter da to silno neugodno vpliva na kmetijstvo.

III. Kaj pa poljedelec?

Istina pa je, da pri teh razmerah silno trpi in največ izgubiva — kmetiči in stan. Ta stan ima pod tem pritiskom neizmerno škodo. Ž njim vred pa tudi država.

Akoravno se pri nas z vsemi silami na to deluje, da bi se naša država in posebno naša državna polovica prelevila v »industrično državo«, akoravno se je to v nekaterih kronovinah z lepimi uspehi doseglo, vendar jako dvomimo, da se bode to pri nas v naših slovenskih pokrajinah posrečilo. Bolj gotovo bodo prišli merodajni krogi do prepričanja, da naj tu ostane kmetijski stan prvi in najboljše in najbližji sloj prebivalstva in da je ta stan treba okrepiti in

LISTEK.

[10] Slepi muzik.

Rusko spisal Vladimir Korolenko, prev. Krilič.

VI.

Od tega časa je deček vsak večer zahajal k Johimu v hlev. Ni mu prišlo na misel, da bi prosil Johima, naj mu po dnevu kaj zasvira. Zdelo se mu je, da bi dnevni hrup in nemir zadušil te tihe melodije. Komaj se je jelo mračiti, se je lotil Peterčka mrzličen nemir. Večerni čaj in večerja mu je bilo samo znamenje, da je težko pričakovani trenutek že blizu, in dasi materi niso ugajali ti glasbeni večeri, vendar ni mogla prepovedati svojemu ljubljencu, zahajati k sviralcu in pri njem prisediti po dve uri. Te urice so bile najprej za dečka, in mati je z žgočo zavistjo opazila, da so ti večerni vtiski na dečka vplivali še naslednji dan, da celo na njeno božanje ni odgovarjal s prejšnjo prisrčnostjo in da je, sede v njenem naročju in objemajoč jo, z zamišljenim obrazkom mislil na sinočnjo Johimovo pesem.

Zdaj se je spomnila, da se je že učila pred nekoliko leti, ko je bila v zavodu gospe

Radecki v Kijevu, med drugimi umetnostimi tudi glasbe. Ta spomin sam na sebi res ni bil najslajši, ker se je združeval s spominom na učiteljico, staro Nemko Klaps, jako prozaično, in kar je poglobitno, jako strogo gospo. Ta gospa je bila nagle jeze in je znala jako dobro mučiti prste svojih učenk, da bi jim dala potrebno gibčnost, poleg tega je pa tudi umela jako uspešno v svojih učenkah zatirati vsako pesniško glasbeno čustvo. Ta plašni čut že same prisotnosti gospe Klapsove ni mogel strpeti, da ne omenjamo njene pedagoške metode. Zato Ana Mihajlovna, ko je prišla iz zavoda in se omožila, nikoli ni mislila na nadaljevanje svoje muzikalne izobrazbe. Toda zdaj, poslušajoč maloruskega sviralca, je čutila, da se ob enem z zavistjo do njega v njeni duši polagoma vzbuja veselje do žive melodije in izginja obraz nemške učiteljice. Posledica teh misli je bila prošnja gospe Popeljske do moža, da bi jej iz mesta naročil pijanino.

»Kakor hočeš, moja golobica,« je odgovoril vzorni soprog, »sicer pa do zdaj nisi bila velika prijateljica glasbe...«

Se tisti dan je bilo poslano pismo v mesto. Toda predno je bil pijanino kupljen in pripeljan iz mesta v vas, je moralo miniti nekoliko tednov.

Med tem pa so se vsak večer glasile iz

hleva vabljive Johimove melodije, in deček je vsak večer hitel tjakaj, ne da bi mater poprosil za dovoljenje.

Posebni hlevski duh se je mešal z vonjem suhe trave in ostrim duhom rjavih jermenov. Konji so tiho žvedili in vlekli šuštede seno izza lestve nad jaslmi. — Kadar je sviralec prenehal, da se oddahne, je prihajalo z vrta različno šepetanje zelenih bukev. Peterček je sedel kakor začaran in poslušal.

Nikoli ni pretrgal sviralca in samo, kadar je sam prenehal in je že preteklo nekoliko trenutkov v molčanju, se je izpremenila dečkova začaranost v neko strastno hrepenenje. Segel je po piščalki, vzel jo je v roke in jo nastavil na usta. Ker je pri tem dečku zastajala sapa, so bili prvi toni slabotni in tihi. Toda pozneje se je dovolj dobro navadil piskati na preprosto piščalko. Johim je prestavljal njegove prste po luknjicah, in dasi je mala rokca komaj zatislila luknjice, vendar je kmalu znal zapiskati tonovo lestvico. Pri tem je vsak ton imel zanj svojo posebno barvo, svoj posebni značaj; kmalu je vedel, v kateri luknjici živi vsak ton, od kod ga je treba poklicati. Včasih so se tudi dečku začeli gibati prsti, kadar je Johim s prsti tiho prebiral kako preprosto melodijo. Popolnoma jasno si je predstavljal

tone, kako so bili razvrščeni na svojem odločenem mestu.

VII.

Naposled so čez tri tedne iz mesta pripeljali pijanino. Peter je stal na dvorišču in pazljivo poslušal, kako so se delavci pripravljali, da bi spravili v sobo pripeljano »muziko«. Bila je gotovo jako težka, zakaj ko so jo začeli vzdigovati, se je tresel voz in delavci so stokali in sopeli. Potem so se pomikali z enakomernimi težkimi koraki in za vsakim korakom je nad njih glavami nekaj čudno godlo, odmevalo in zvončalo. Ko so to čudno muziko v sobi postavili na tla, je zapela zopet z zamolklim bobnenjem, kakor da komu preti v silnem srd.

Vse to je budilo v dečku čustva podobna strahu, ki niso bila nič kaj prijazna novemu neživemu, pa srditemu gostu. Zbežal je na vrt in slišal, kako so postavili pijanino na noge, kako ga je ubiravec, ki je prišel iz mesta, ubiral s ključem in poskušal strune. Ko je bilo vse končano, je dala mati poklicati Petra v sobo.

Tako oborožena s pijaninom imenitnega dunajskega mojstra je slavila Ana Mihajlovna že naprej zmago nad neumetno kmečko piščalko. Bila je prepričana, da bo njen Peterček pozabil hlev in sviralca in da bo vse svoje radosti sprejemal od nje. (Dalje prih.)

56254

podpreti, da bode dajal državi in človeški družbi dobre in delavne ude. Tudi v drugih državah so oblastva gledala in trpela izseljevanje svojih podanikov, zlasti v Nemčiji. Prišli so pa do izpoznanja, da s tem država silno slabi in hira. S pravimi pomočki znali so izseljevanje omejiti in to se dandanes ne vrši več v velikih dimenzijah.

Ako hočemo ta dvojni tok izseljevanja ali preseljevanja kmečkega prebivalstva do prave meje omejiti, je treba tem ljudem dati zopet dela in zaslužka in takoj se bode izseljevanje v sedanji meri ustavilo. Za toliko in toliko tisoč ljudij pridobiti dela je pa težka stvar in je to lažje rečeno, nego storjeno.

Dva pomočka imamo: I. Širimo in pospešujemo razvijanje domače industrije po naših krajih. Industrija potrebuje delavskih moči in daje zaslužka celim okrajem. II. Podpirajmo kmetijski stan, delajmo na procvitanje in širjenje kmetijske vede, uredimo racionalno in intenzivno kmetovanje in naložimo velik del našega narodnega imetja v to podjetje. Tudi poljedelec potrebuje in sicer potrebuje mnogo delavskih moči. In akoravno kmetovalec ne more svojih delavcev tako dobro plačati, kakor industrijec, plača jih vendar v toliko in tako, da ima pri tem delavec obstanek in življenje. V ogromni večini pa družega ne zahteva naše kmečko prebivalstvo.

Kako pa dosežemo ta smoter?

Naš kmečki stan je postal l. 1848 prost od grajščin, prost je postal vseh osebnih in drugih služnosti. Neprecenljiva dobrota je to in v resnici cesarski dar. Vendar v teku časa se je mnogo izpremenilo. Z odkupom od grajščin obremenilo se je vse poljedelstvo v Avstriji s približno 300 milijoni goldinarjev zemljiške odveze ne oziraje se še na druge dolžnosti. To svoto je moral naš avstrijski poljedelec opravičencem izplačati in to svojo dolžnost je tudi vestno storil. To velikansko svoto je pri tem ves stan ob enem izgubil, kajti opravičenci niso ta denar vtaknili več v poljedelstvo, ampak poprijeli so se obrtnije, trgovine, ali ga naložili v državnih papirjih. Za to svoto je naš poljedelec obubožal. To svoto najmanj je on rabil, da je mogel pravilno obdelovati svojo zemljo, plačevati posle, vzdrževati poslopja, odrajtovati davke i. t. d.

Resnico tega dejstva kažejo najbolj očitno propadajoče grajščine s podrtimi gospodarskimi poslopji in v zakup danimi kulturami! Kak žalosten pogled nam podajejo te nekdanje tako živahne in življenja polne naselbine! Podobne so razdjanim mravljiščem! Nekdanje imelo je pri njih na stotine ljudi svoj kruh in grajščine so bile žitne zakladnice in kraji umne živoreje, racionalnega gospodarstva, vzgled pridnih gospodarjev! Pa dandanes. Prazni so hlevi, prazne žitnice, prazni kozolci. Mrtvo je vse, nikogar ni, ki bi ta najlepši svet obdelaval. Njega gospodar biva v mestu, za svoje posestvo se ne briga dosti, ker mu ne donaja mastnih dividend kakor državni papirji, tvorniška podjetja in trgovina. S svojega stališča kot posameznik ima morda prav. Vsak se mora v prvi vrsti truditi za svoj obstanek in za svoj poboljšek. (Dalje prih.)

Občinske volitve na Dunaju.

V mesecu marcu se bje na Dunaju, kot smo že omenili, velik volivni boj za občinski svet. Dne 17. marca se vrše dopolnilne volitve za 3. razred. Volitve se vrše v vseh 20. okrajih in izvoliti bo 46 obč. odbornikov; mej kršč.-soc. kandidati sta tudi dr. Lueger in Strobach. Kršč.-soc. volivni odbor je te dni objavil voliven oklic, v katerem poziva vse volivce na noge ter kaže na velika dela, ki jih je v minuli dobi izvedla kršč.-soc. stranka na Dunaju. — Protoliberalni elementi se bodo seveda vsi združili v boj proti krščanskim kandidatom. Nemški nacionalci sicer izjavljajo, da se bodo docela vzdržali volitve, a ame se pričakovati, da bodo na skrivaj vendarle podpirali težnje židovsko-liberalnega nasprotnika.

Husovo slavlje.

Češki narod ne more mirovati. Če ni v boju z notranjimi in zunanji narodnimi nasprotniki, pa poskrbe gotovi elementi v

njegovi sredi za drugo zabavo. Ena takih „zabav“, če ne bi tako kruto žalila čista katoliških Čehov, je nameravano slavlje na čast odpadniku Husu. Praški »Sokol« in s njim nekateri drugi Husovi oboževalci so sklenili, da Husov jubilej v prihodnjih letih proslave kar najslavesneje. Na čelo vsemu gibanju se je postavil dr. Jan Podlipny, bivši župan praškega mesta.

Ta mož je v eni mestnih komisij zagovarjal predlog »Sokola«, naj se mestna občina pri tem slavlju postavi na čelo in prevzame inicijativo za vse prireditve. Kajpada je mnogo članov ugovarjalo temu drznemu nasvetu, a Podlipny je vztrajal pri svoji zahtevi in tako so v komisiji prodrli naslednji njegovi predlogi: 1. Praška mestna občina že letos prevzame vse priprave za Husovo slavlje; 2. v prihodnji proračun se vstavi svota 4000 K za osnivanje ustanove v svrhu temeljitega proučevanja Husovega vprašanja; 3. češka umetnostna akademija naj se naprosi, da prevzame vodstvo Husovega slavlja.

O teh nasvetih se je pozneje posvetoval mestni svet, ki je, kakor smo omenili, z 11 proti 10 glasovom odklonil vse glavne predloge, le podpore ni odrekel. Zadeva pride sedaj pred obč. svet. Dr. Podlipny bo seveda tudi tu še poskušal svojo srečo, a se ne ve, s kakim uspehom. Gotovo pa je, da katoliško prebivalstvo tega ne bi mirno preneslo. Pač se tudi katoličani strinjajo z nasvetom, naj se proučava Husovo vprašanje ter s tem pokaže, koliko je škodila Husova doba narodu in deželi. Sicer pa naj Husovi oboževalci pomislijo, da se gre ravno sedaj za podporo Pragi v znesku 16 milijonov, za katere bodo neradi glasovali katoliški poslanci, če bi prodrl Podlipnega predlog.

Ministerska kriza v Španiji.

Špansko časopisje se te dni marljivo peča z ministersko krizo, ki preti navstati v najkrajšem času. Kot razlog za to se navaja bolehnost minist. predsednika Sagaste, dalje zelo zamotano bančno vprašanje ali bolje opozicija proti vladni predlogi ter bližnje proglašenje polnoletnosti kralja Alfonza. Tem povodom se napovedujejo namreč mnogo vrstne notranje homatije, posebno za slučaj, če bode i nadalje še vladal neki tajni svet, obstoječ iz kraljice regentinje, zborniškega in senatskega predsednika in toledskega škofa. Sagasta, kateremu se že itak majo tla pod nogami, bi se rad izognil tem ne ljubim dogodkom, opozicija mu bo pa k temu pripomogla.

Z južno-afriškega bojišča.

Zopet velik angleški poraz! 337 minus-Burom se mora priznati, da so na vsej črti kos velikanski angleški armadi. Dne 7. t. m. so zopet občutno porazili Methuena, znanega angleškega »junaka«. Oficialno poročilo o tem boju, ki ga je doposlal lord Kitchener in včeraj prebral vojni minister Brodrick v spodnji zbornici, slove: Burske čete so pod Delareyevim vodstvom dne 7. t. m. blizu Freboscha napadle Methuenovo armado. Ušel ni z zdravimi udi menda nihče. Na angleški strani so ubiti 3 častniki in 38 mož, ranjenih je 5 častnikov in 72 mož, pogreša se pa 1 častnik z 200 možmi. Poleg tega so izgubili Angleži vse topove. — To naznanilo je napravilo na zbornico uničevalen utis. Irski poslanci so ploskali, večina jim pa ugovarjala. In vendar je bil Brodrick tako drzen, da se je spominjal Methuenovih »zaslug«.

Drugo poročilo nam podaja obširneje sliko o boju samem. Pravi se tu, da je Methuen minuli četrtek z 800 konjiki, 300 pešci in 5 topovi odšel iz Yburga v Lichtenburg ter nameraval naslednji dan sniti se s 1300 možmi pri Revifontainu. Mej Tevibothom in Palmith-Knilom ga je pa Delarey nenadoma napadel od treh strani. Ušlo je le 500 konjikov, katere so Buri štiri milje daleč zasledovali, v Maritzburg. Tu so sporočili o velikem porazu ter tudi povedali, da se Methuen ranjen nahaja v burskih rokah. Tudi drugega poveljnika majorja Parisa so Buri ujeli, a ga pozneje osvobodili pod znanimi pogoji. Buri so se polastili tudi vseh vozov in zaloge ter večine vprežne živine, kolikor je ni ušlo v nepopisni znanosti. Methuenov poskus, zajeti

Delareya in Deweta, se je torej popolno izjalovil.

Nadalje se javlja z južno-afriškega bojišča, da se je general Botha na lastni farmi, 25 milj severovzhodno od Vryheida, utaboril z 800 možmi, in da so se mej njim in Kitchenerjem vršila neka pogajanja, katerih posledica je bila, da je Kitchener mnogim burskim ujetnikom prizanesel s smrtno kaznijo.

Iz brzojavk.

Prepovedani poljski časopisi. Nemška vlada je prepovedala za dve leti v Avstriji izhajajočim časopisom »Czas« in »Dziennik poljski« dohod na Nemško. — Kralj Edvard bode na potu v Nizzo se dva dni mudil v Parizu in obiskal Loubeta. — Reforma tiskovnega zakona. Kakor javlja »Politik«, bode vlada še pred Veliko nočjo predložila drž. zboru zakonski načrt o reformi tiskovnega zakona s prosto kolportajo. Načrt bo baje še pred končanim zasedanjem rešen v odseku in morda tudi v zbornici. — Armenski jezik v ruski državi. Kakor javljajo listi, je minister za ljudsko naobrazbo na prošnjo Armencev v Bjatogorskem dovolil, da se na tamošnjih deških in dekliških gimnazijah armenskim otrokom pouk daje v armenskem jeziku. — Francoska zbornica je v soboto s 398 proti 64 glasovom odobrila ves proračun za tekoče leto in odgodila zasedanje do 17. t. m., da tudi senat reši proračun. Pozneje bo imela le še malo sej. Nove volitve se vrše 27. aprila, ožje pa 11. maja. — Manz-ovo knjigarno so kupili voditelji centra v Monakovem. »N. Bayer. Zeitg.« označuje ta dogodek kot najvažnejši in najveselejši politički dogodek v zgodovini centra v zadnjem desetletju. Pri njegovem časopisju se izvrše vsled tega neke premembe. — Upor na Irskem. Živahno delovanje irske lige povzroča londonski vladi velike skrbi. Tri bataljone prostovoljskega Suffolt-polka, ki je bil namenjen v Južno Afriko, so morali nakrat poslati na Irsko. Ker liga povzroča tolike nemire po vsem Irskem, da se vlada boji splošnega upora, se je včeraj v ministerskem svetu vršil o tem razgovor in bo liga bržkone razpuščena. Če ne bo prepozno! Sedaj samo še upor v Indiji! — Umirovljeni ruski general. Ruski general Grimbsky, ki je 20.000 Kitajcev pogнал v Amur, kjer jih je veliko utonilo, je za kazen umirovljen. — Konji za Južno Afriko. V soboto je odplul z Reke proti Južni Afriki angleški parnik »Montmoth« z 800 konji. Isti dan je priplul na Reko angleški parnik »Plesmor«. — Francoska mornarica si zgradi 13 novih oklopnih in 13 podvodnih ladij. — Predsednikom italijanske zbornice je izvoljen z veliko večino posl. Biancheri. Podpredsednika sta vladna kandidata Marcora in Palberti. — Železničarske stavke v Italiji ne bo. Mej vlado, zastopniki železničarjev in železn. družbami se je doseglo sporazumljenje. Govori se, da danes izide kraljev dekret, s katerim se določi, da počenši s 15. t. m. za železničarje več ne veljajo vojaški službeni predpisi.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 11. marca.

Glasovi o glasovanju slovenskih liberalnih poslancev v drž. zboru. »Gorica« piše o glasovanju slov. liberalnih poslancev v drž. zboru: Ta korak kluba slovenskih naprednih poslancev je zbudil ogorčenje pri vsakomur, kateremu je še količkaj za splošne koristi slovenskega naroda in na sploh Slovanov. Oglejmo pa si uzroke temu glasovanju, katere hiti navajati zaporedoma »Slov. Narod« skoro v vsaki svojih zadnjih številkih. Ta — nekdanj Jurčičev list, opravičuje korak naprednega kluba na način, ki je jako čuden. »Slov. Narod« pravi, da je klub postopal praktično in razumno, ko je glasoval za dispozicijski zaklad, t. j. da je to storil v nadi, da pridobi kako vladno drobtinico. Pri tej priliki moramo že gospode iz naprednega kluba spomniti na njihove izbruhe nasproti poslancem, katere so nazivali po »Narodu« vladne kimovce, vladne podrepnike in jim podakali, da klečeplazijo okoli

ministerskih stolov, da se zadovoljujejo z vsako drobtinico itd. In glej, komaj so se naši napredni na Dunaju dobro ogreli, postali so oni sami — vladni kimovci! Iz maščevanja, iz osebne mrznje torej je postopal napredni klub tako, kakor je postopal! Iz jeze zaradi znanega državnoborskega dogodka, iz namena, da se slov. centru in hrv. slov. klubu jedno založi, zaradi tega in iz antipatije zastopnika Ljubljane do vodstva slov. centra je glasoval napredni klub za dispozicijski zaklad in obrnil hrbet slovenski politiki. No, nam take vrste osebno maščevanje naravnost ne ugaja. Mi smo marveč mnenja, da v življenskih interesih slovenskega naroda ponehaj vsaki osebni nagon, v takih vprašanjih ne smemo poznati nobenih »srčnih gnjevov«, marveč imeti moramo pred očmi jedino le usodo slovenskega naroda, ako se nočemo pred vsem svetom kazati kot take, ki vsaki hipec podležejo svojim strastem, in kot take, ki se morajo še nekoliko učit, da postanejo zreli parlamentarci. V življenskih vprašanjih naroda ne sme biti oseb, marveč kompaktna skupnost, tu nismo več »mešana družbica«, marveč Slovani smo, ki moramo iti kakor jeden vojak v boj za svoja prava. Toda seveda »Slov. Narod«, da bi še bolj postavil napredni klub v pravo luč, se še norčuje iz slovanske solidarnosti, ker so ostali slovanski zastopniki — izvzemši vedno samosvoje Poljake — glasovali proti dispozicijskemu zakladu! Tako daleč je torej že prišlo pri teh ljudeh pod kompromisom s kranjskimi Nemci!

Cerkveno odlikovanje. Č. g. Mihael Sajé, župnik v Štangi, je imenovan za kn. škof. duhovnega svetnika.

Občni zbor »Slov. kršč. socialne zveze« bode v nedeljo dne 23. t. m. točno ob pol 10. uri v veliki dvorani »Katoliškega Doma« z naslednjim dnevnim redom: Nagovor predsednikov. — Poročilo delavskega tajništva. — Poročilo o društvenih prireditvah. — Poročilo ženske organizacije. — Poročilo o »Zvezinih« književnih izdajanjih. — Poročilo o javnih predavanjih. — Poročilo knjižničarjevo. — Poročilo blagajnikovo. — Prememba pravil. — Volitev novega odbora. — Posamezni nasveti. — Člani prihitite k občenemu zboru v velikem številu. — Odbor.

»Učiteljski dom« v Celovcu. Na čelu tega prekoristnega društva so gg.: I. Appih, c. kr. učiteljski profesor, predsednik, kanonik-župnik J. Vidovic, podpredsednik; dalje odborniki: c. kr. gimn. profesor J. Wang, notar F. Svetina, c. kr. gimn. prof. I. Scheinigg, dr. Val. Janežič, dež. posl. Fr. Grafenauer, nadučitelj H. Eller, župnik in komendator Val. Šumah, župnik St. Bayer in tajnik Jos. Rozman.

Javno predavanje. Opozarjamo na jutrišnje predavanje »Slov. kršč. soc. zvez«, ki se prične točno ob 1/8. uri v dvorani »Katol. doma«. Predavanje bo izredno zanimivo.

Dopolnilne deželnozbornske volitve na Goriškem. Tekoči teden se vrše volitve volivnih mož v glavnih občinah na Tolminskem, kjer »Sloga« upravičeno upa na zmago. Vseh volivnih mož na Tolminskem je 66. »Slogi« se je posrečilo podreti liberalce v veliki občini Grahovo in ker je že pretekli teden zmagala tudi v Cerknem, je imela že v soboto na Tolminskem 20 volivnih mož. Tudi za volitev na Krasu, kjer je še velik vpliv liberalnih denarnih mogočnjakov, našim ni treba še vreči puško v koruzo. Boj do zadnjega moža za pravično stvar! Pred vsem pa priporočamo somišljenikom na Goriškem slogu v boju za načela, katerim se mora ob tako važnem boju vse drugo podrediti.

Nedeljski počitek in ljubljanski odvetniki. Piše se nam iz krogov zasebnih uradnikov: Nedeljski počitek je pravična in potrebna stvar, vendar gredo nekateri ljubljanski odvetniki mimo tega vprašanja z isto indiferentnostjo, ko mimo izgubljenih pravd. Že par let sem je, kar je ljublj. odvetniška zbornica sklenila, da naj se upelje delni nedeljski počitek v pisarnah. In res, precej odvetnikov — večinoma tisti, ki so glasovali zanj — upeljali so ga. Marškomu zdelo se je pa greh, zakaj ne bi ravno ob ne-

deljah, ko imajo ljudje najbolj čas obiskati odveta, »iz pravd koval rumenjake«, z vsem osebjem. Nekaj časa nato vprašalo je justično ministerstvo odvetniške zbornice, naj poročajo, kako se izpolnjuje nedeljski počitek in ako se sploh izpolnjuje. In znano nam je, da so se tedaj nekateri izjavili, da ne izpolnjujejo niti delnega počitka in sicer izjavil se je eden, da radi tega ne more upeljati delnega nedeljskega počitka, ker so v ponedeljek razprave (!), drugi zopet, da radi tega ne, ker notar nima nedeljskega počitka. Notar pa se je zopet skliceval na not. red, da mora biti vedno na razpolago strankam. Z najnovejšim odlokom pa je justično ministerstvo pobilo zadnji jalov vzrok, rekoč, da notarski red ne ovira notarija, da bi ne upeljal nedeljskega počitka. V tem zasedanju državnega zbora pa so postavili Žičkar in tovariši predlog, da naj vlada predloži zbornici zakon, s katerimi naj bi se upeljal popolen nedeljski počitek, ker drugače kakor zakonitim potem ne pride stan odv. in notarskih uradnikov do tako zaželjenega nedeljskega počitka. Posl. Žičkar in tovar. pravijo, da so nekateri odvetniki že upeljali delni nedeljski počitek ali ker so notariji in nekateri kolegi odvetnikov kljub temu postopali kot prej, jeli so se ti potem ravno tako postopati kot prej, tako, da se v Gorici, Celju, Mariboru in Ljubljani cele dopoldneve ob nedeljah jako obilno in težko dela. »Slov. Pravnika« uredništvo priobčuje to vest in pravi, da v Ljubljani ni tako. No, mi pa dobro vemo, da je tako! Še vedno jih je precej, ki ne poznajo nikakega nedeljskega počitka. To bi uredništvo »Slov. Pravnika« moralo vedeti in mi pravimo, da je že skrajni čas, da se temu naredi konec, in naj se zamerimo Petru ali Pavlu.

Tretja konferenca P. Hugolina. V vseh stoletjih se je svet sklenil s peklom, da ukonča sveto cerkev, ki je drevo, vsajeno od Boga samega v zemljo. I. Najprej so sovražniki skušali posekati to drevo, in sicer so to sekiro nastavili najprej 1. na korenino — papežtvo. »Vdaril bom pastirja in razkropile se bodo ovce«. Vsak tepec je veljal za učenjaka, brezbožnež za poštenjaka, samo da je znal zabavljati čez rimsko stolico. — 2. Z drobnogledom motrili verske dogme, če bi se ne dale kako omajati. — 3. Ovirali cerkveno delovanje: Otroke posadili v brezverske šole, zakonu vzeli značaj zakramenta, duhovnikovo delovanje skušali omejiti na cerkev in zakristijo. J a v n a o b l a s t je kovala cerkvi sovražne postavbe, kršila konkordate, zatirala redove, konfiscirala cerkveno premoženje. Drugi pomočnik so bili Judeževi groši, pretenja z nemilostjo državnikov, strah pred javnim mnenjem. Tudi veda je ponujala orožje in če vse nič ni pomagalo, prišla je na vrsto laž. — Sv. cerkev je prešla mnogo ran, padel je Rim, a sveta stolica še stoji, tudi dogme stoje še vse, dočim zametujejo drugoverci eno resnico za drugo; edini so le v sovraštvu do katoliške cerkve. Kršč. življenje se kljub temu lepo razvija. — II. Sovražniki skušajo razklati sv. cerkev. Vrgli so med narode prepir (divide et impera), za časa vatikanskega zbora netili od p a d (starokatoliški), ki se ni posrečil, po razglašenju papeževe nezmotljivosti je prišla lepota in edinost sv. cerkve v še lepšo luč. — III. Sovražniki o b r e k a v a j o cerkev. V kulturnem boju se države kar vrste, Angliška zatira 300 let katoliške Irce, Rusi Poljake, Nemčija in sedaj Francozka lastne podanike. Navedejo se zgodovinska dejstva. — Cerkev še stoji; dokaz, da je božja, ne pa človeška ustanova. Prebila bo tudi boje 20. stoletja in vršila svoje poslanje do konca sveta.

Umrli je včeraj v Starem trgu pri Trebnjem posestnik in trgovec Henrik Müller v 65. letu. Pred kakimi 35 leti je prišel umrlj z Vittenberškega na Kranjsko.

Bolniška blagajna gasilcev. Bolniška podporna blagajna »Zveze« gasilnih društev na Kranjskem bode še delovala, ker je upati, da pristopijo tudi društva, ki še niso pristopila v njen krog.

Ofertov za bohinjski predor je vloženih štiri, in sicer ste vložili oferte združeni tvežki Gross & Comp. in Cecconi, dalje »Union«, tvrdka Redlich in Berger in tvrdka E. Weiner. Določen je termin za naknadne

oferte. Stroški za bohinjski železniški predor so od vlade proračunjeni na 18 milijonov kron. Med vloženimi oferti so velike difference in ni izključeno, da ne bi država zidala v lastni režiji.

Pogreša se že od lanskega poletja 24letni posestnik sin Jan. Grimšič iz Gor. Kamenja pri Novem mestu.

Vsenemci v Celovcu. V Celovcu so Nemci ustanovili »Alldeutscher Verein«. Društvo bode menda polena pod noge metalo nemški ljudski šoli.

Is Kranja se poroča: Interpelacija »Slovanskega središča« glede volitev v bolniško blagajno je zelo poparila liberalce. Mislili so do sedaj, da smejo delati s poštenimi obrtniki, kakor jim drago. A ti so se naveličali končno terorizma nekaterih liberalcev. Pravijo, da je Ciril Pirc letal s »Slovincem« kakor besen po mestu. — Nekaj dni imamo cirkus bratov Nemeček v mestu. Vsak večer je ob 8. uri zvečer predstava. Opoldne in ob 7. uri zvečer se oglašajo godci cirkusa v »uniformah« ter vabijo občinstvo k »čudovitim« predstavam. — Kakor čujemo, dobi mestna župna cerkev električno razsvetljavo. Poskusi so se v to svrhu že vsrili pretečeni teden.

Is Tržiča poročajo, da so pričele ondotne tvrdke E. Glanzmann, A. Gassner in C. Moline z deli za večje gonilne naprave. Pri tem delu je našlo potrebni zaslužek pazniško in delavsko osebje od rudnika v Št. Ani, kjer sedaj počiva vsako delo. Tudi bivši rudniški ravnatelj Rieger je sedaj pri tem podjetju. V Št. Ani je sedaj samo namestnik obratnega vodje s šestimi delavci.

Velik sneg na Štajarskem Železniški promet med Vordernbergom in Eisen-erzom je radi velikega snega ustavljen.

Ljubljanske novice. Senzacijska razprava ne bo v Ljubljani proti Staudingerju, ki je zapleten v afero Ernsta Wallburga in ki je obdolžen ponarejanja listin, s katerimi je hotel Ernst Wallburg doseči »srečo«. Skoro gotovo se bode, kakor čujemo, razprava vršila na Dunaju, kjer je večina prič. Preiskovalni sodnik g. Travner danes zaslišuje piše na Dunaju. — Veliko vajo je imela včeraj cela ljublj. garnizija pod vodstvom fml. pl. Chavanne. Blizu Šmartina pod Šmarno goro je bila večja bojna vaja. Ob 4. uri popoldne so se vojaki vrnili v Ljubljano. — Vojaske bolnici v Vodmatu je gdnca E. pl. Kastl za ondotno kapelo dobavila iz terrakotta izdelano Kristusovo glavo. — Poročil se je g. Fran Grm, učitelj na glu-honemnici v Ljubljani, z gdn. Marico Stritar. — Ljudska šola pri Sv. Petru v Ljubljani se začne razširi v dvo-razrednico. S tem se je napravil zopet mal korak naprej za šolstvo na periferiji Ljubljane. Vasi Moste, Selo, zunanji Vodmat, Tomačevje, Jarše, Obrije, Šmartno in Hrastje ob Savi so brez vsake šole ter jim je moral doslej zadoščati le en razred pri Sv. Petru. — 209 izseljencev v Ameriko se je danes popoldne pripeljalo na tukajšnji juž. kolodvor z Reke. Odpotovali so naprej ob 4. uri pop.

Na mesečni semenj dne 8. marca t. l. je bilo prignanih 1479 konj in volov; 297 krav in 73 telet. Skupaj 1849 glav. — Kupčija je bila dokaj živahna, ker so došli razun kupcev iz Gorice in Trsta tudi mnogi z Moravskega, slednji so nakupili več vagonov volov, posebno plemena živina se je jako ugodno prodajala.

Glasoviti tat po cerkvah prijet. Sporočili smo, da so v Gorici aretirali tatu, ki ima na vesti več tatvin. Prijeli so ga v cerkvi pri oo. kapucinih, kjer je hotel Mater božjo okraštiti. Cerkovnik je gledal nekaj časa moža, ali ko je spoznal, da ga je moral nekoč že spoditi iz cerkve, ker se mu je zdel sumljiv in se je tudi sedaj obnašal sumljivo, je poslal po redarje, kateri so prijeli tistega »pobožnega« molilca. Imenuje se Franc Verdav, star je nekaj čez 20 let, doma od Sv. Jurija na Štajarskem. Prvotno je tajil, češ, da on ni tat in ne ve nič, potem pa se je udal ter priznal, da je ukradel dne 29. febr. lani zlato verižico v kapucinski cerkvi, 13. avg. lani je bil odnesel iz cerkve na Kostanjevici rečij v vrednosti 2000 K in 21. pret. m. je okradel goriško stolno cerkev, kakor že znano. Ta mladenič, ki je čedne zunanosti, je videti precej izobražen in go-

vori lepo več jezikov. Služil je tudi v nekem cirkusu. Sploh ima že precej burno življenje za seboj. Pred dvema leti je okradel cerkev Mariahilf na Dunaju ter storil najbrže še mnogo drugih tatvin, katerim se sploh na sled niso prišli. Išlo ga tudi dunajska policija. Verdav je bil svoj čas tudi v norišnici Feldhof pri Gradcu, odkoder pa se mu je posrečilo pobegniti v l. 1900.

Ustanovni občni zbor »Dramatičnega društva« v Trstu se je vršil v soboto zvečer v prostorih »Slov. čitalnice«. Shod je pozdravil predsednik pripravljalnega odbora g. Jakob Štoka, ki je povdarjal, da sedaj, ko se vendar bliža čas, da se nam v bodočem »Narodnem domu« otvori hram prosvete, kjer se bo svobodno razvijala slovenska dramatika, smemo računati z gotovostjo, da bo delovanje »Dramat. društva« vsepešno in koristno. V stalni odbor so bili izvoljeni: predsednikom g. dr. Jos. Abram, v odbor pa gg.: Grebeno Vekoslav, Gorup Ivan, Godina Drag., dr. Mrhar Ivan, Prunk Josip, Ponikvar Fran, Sosič Anton in Štoka Jakob, namestnikoma pa gg.: Bartelj Srečko in Kenda Anton, pregledovalcema računov: dr. Cerne Ferdo ter Pintar Ivan.

Pešpolk št. 7. v Trst. Garnizija v Trstu bode pomnožena. V Gradcu se govori, da pride v Trst pešpolk št. 7, ki je sedaj v Gradcu, v Gradcu pa pride nek ogrski polk.

Novice iz Trsta. Velik vihar. Včeraj ob 8. uri zjutraj je pri popolnoma jasnem nebu zadivjal močan južnozahodni vihar. Riva in moli so bili preplavljeni. Cestna železnica je na enem delu pri morju morala promet ustaviti. — Aretiranja. Včeraj je policija aretirala tri delavce, ki so v neki gostilni peli anarhistične pesmi. — Nadporočnik Kuppel se ne povrne v Trst. Zčasno je pridržen vojnemu ministerstvu. — Izpred sodišča. Včeraj so stali pred sodiščem od policije kot anarhisti zaznamovani: trgovec Jožef Rovigo, brivec Colombo, fotograf Wulz, stavec Rossovich in stavec Lanzi, obtoženi radi prestopkov proti javni varnosti. Bili so oproščeni vsi razun Roviga, ki je dobil dva tedna poostrene ječe, ker je nekega človeka, ki mu je dejal »ogleduh«, oklofutal.

Tržaški konjederec Joras. Proti konjederec Jorasu se je v soboto vršila na okrajnem sodišču kazenska razprava radi prestopka po § 431 (zoper varnost zdravja). Joras je bil spoznan krivim tega prestopka, storjenega s tem, da je dal, oziroma puščal preplitvo zakopavati mrhovino v svoji — villi. Obsojen je bil na 200 K globe.

Tatvina. Pri Zorinovem Jožetu v Vodica se je vtihotapil v noči od nedelje na ponedeljek neznani uzmovič skozi slamnato streho v podstrežje. Od tam je odnesel precej suhega mesa, klobas, sižola, krhljev in penšene. Veselili so se pri Zorinovi, da bodo o Velikonoči kolač imeli, — pa to upanje jim je tat — odnesel. Na isti način je bilo pred kratkim pokradeno v Repnjah pri Aleni Dervovšek.

Z zagrebškega gledališča. Intendant Hreljanović je podal ostavko, a vlada je ni sprejela, češ, da bi to značilo vsepeh opozicijskih dnevnikov.

O ameriških Slovincih. Napredek ameriških Slovincov. V Pueblo so ameriški Slovenci ustanovili igralno družbo »Napreje«. O Veliki noči bodo igrali veliko igro. Tudi v Jolietu pridno igrajo slovenske igre v Golobičevi dvorani. V Pueblo so ustanovili tudi slovensko čitalnico »Lipa«. — Nov slovenski duhovnik. Novomašnik č. gosp. Ažbe je začel delovati med Slovinci in Hrvti v Chairsbu. — Število ameriških Mohorjanov se bo letos gotovo pomnožilo. V ta namen se med ameriški Slovenci vrši živahna agitacija. — V Cleveland je prišlo zadnje dni 80 Slovincov iz Evrope.

Najnovejše od raznih strani. Končana dijaška stavka. Stavka dijakov na tehnični visoki šoli v strojnem oddelku na Dunaju je končana, ker so dijakom preskrbeli večjo učno sobo. — Hiša se je podrla. V Margit ulici v Budimpešti se je podrla včeraj dopoldne s silnim hruščem streha neke hiše. Pet oseb je pokopanih pod razvalinami. — Zdravnika ustrelil. V Egerbegy je ondotni obč. zdravnik zdravil ženo in otroka posestnika Fabijana Hulezarja. Ves njegov trud je bil

zaman. Žena in otrok sta umrla. Ko je sestavljal zdravnik mrtvaški list, ga je obupani mož ustrelil. Zdravnik je bil na mestu mrtv. — Morilec pismonoše prijet. V mestu Kološu so aretirali gostilničarja Szabo, kateremu so dokazali, da je umoril ondotnega pismonoša in mu oropal uradni denar. Pri hišni preiskavi so našli tudi obleko neke umorjene ženske. — Proti alkoholizmu. Vlada ruska je podredila strogi cenzuri vse pošiljave pijač, da prepreči širjenje nesrečnega alkoholizma. Sedaj pa mora dobro nadzirati tudi družbe zmernosti. Mitropolit moskovski je v dogovoru s civilnimi oblastmi zaukazal, da se prostori društva zmernosti v Nalshalinu zaprejo. To selo je postalo shajališče moskovskih alkoholikov, ki so prihajali tjakaj polagat prisego zmernosti. Ali pred prisego so se hoteli še posloviti od vina ter so se o tem redno opijanjali po več dni. Slednjič se je društvo zmernosti razvilo v najbolj obiskovano krčmo. Tako vidimo, kako imajo ljudje tudi ob najbolji volji vedno izgovor za pijančevanje. — Kolera. V Medini so konstatirali 74 slučajev kolere. V Meki je bilo od 20. febr. pa do 7. marca 15 slučajev kolere. Sanitetni svet je v izredni seji določil potrebne odredbe, da se o povračanju romarjev iz Hedžasa prepreči širjenje te bolezni. — Samomori vojaka v. V Pragi se je ustrelil s službeno puško narednik Jan. Novak. Samomorilec je sin premožnega kmeta. V Znojmu se je ustrelil sin nadučiteljev enoletni prostovoljec Karol Tuma. — Nož v srce. Veliki kuhinjski nož si je v Zagrebu potisnil v prsa proti srcu 18 letna gouvernanta Tereza Ambrožič, pa je zgrožila srce in se je le težko raniła. Sedaj se nahaja v bolnici. — Stavka na Reki. Med delavci za pomorska dela na Reki se je pričela stavka. — Novo klavnico bodo zgradili na Reki. — Potres v Šemahi. Uradni izkaz izkazuje, da je ta potres zrušil 3496 hiš, 3943 hiš je poškodovanih, 11 cerkva in 41 mošej je porušeni. — Hrvatska banka za celo Dalmacijo se snuje v Dubrovniku.

Wolf gre nazaj. Zastop občine Veliké Lipi v okraju budejovškem je sklenil črtati ime K. H. Wolfa iz imenika častnih občanov.

Koliko je veljalo, ko je zadnjič car obiskal Francijo? »Republique française« piše: »Francoska zbornica poslancev je te dni tudi potrdila predložene račune, ki zadevajo stroške zadnjega carjevega obiska. Popravljanje gradu v Compiègne je veljalo 558.000 frankov in za razsvetljavo, pojedine, predstave in darove je potrošil zunanji minister 603.000 frankov. Ministrstvo javnih del je imelo stroškov 180.700 frankov. Notranji minister je plačal za policijsko službo 96.500 frankov. Vojaske minister je pa porabil za varstveno stražo, za parade itd. 1.332.000 frankov. Ako se oziramo še na manjše stroške, smemo trditi, da je štiridnevni obisk carjev veljal 2.862.000 frankov. Ako pa vzamemo v poštev še stroške, ki so jih imela razna mesta, n. pr. Compiègne, Dünkirchen in Reimes in stroške predsednikov, so po tem takem potrošili vsaki dan blizo 1 milijon frankov.

Sestro zažgal. V Hammondju je triletni Viljem Novak nalašč in iz same škodoželjnosti zažgal obleko svoje mlade sestre, ko sta bila sama doma, ter je gledal, kako se je zvijala v smrtih mukah. Njegov oče, ki je kurjač, je odšel na delo. Malo za tem je mati mladega Vilčeta hudo okarala vsled razposajenosti, ter odšla v prodajalnico. Prišedši nazaj čez kakih 15 minut zaduhala je v sobi smrad in dim kakor bi se žgalo meso. Na tleh pa je zagledala svoje mlado dete vse goreče in zvijajoče se v zadnjih mukah. Blizo nje pa je stal poredni fant ter jo gledal. Povedal je, da je sam zažgal sestrično obleko, in pri tem ni kazal nikakega kesanja.

Brez stanovanja. »Figaro« piše: »Bivši francoski kapitan Dreyfus je hotel najeti stanovanje v Rothschildovi hiši v Parizu. Baron Edmund Rothschild je gospodar te hiše in je ravno na potovanju v Avstralijo. Ko mu je o tem njegov oskrbnik telegrafiral, je odgovoril, da nima stanovanja za Dreyfusa in pri tem je ostal, ko je celo brat baron Alfonz imenovanega priporočal.

Kako se v Ameriki kregajo časniki. Iz Clevelanda se poroča: Poljska lista v Clevelandu »Kuryer Clevelandzki« in pa »Polonia« sta si prišla v las. »Kuryerjev« uslužbenec Edward S. Smilaek je v soboto zjutraj ob 3. uri ulomil v urad »Polonije« na 2083 Broadway ter pričel razmetavati po tiskarni. Zmečal je črke iz različnih omar vse križem. Odprl je nekaj že zaklenjenih form tako, da je padel ves stavek skupaj. Porušil je dalje vse čolne, v katerih so bila nastavljena imena naročnikov in vsled tega zadnjega čina bo morala »Polonia« skoraj prenehati z izhajanjem, ker so ji imena naročnikov in čas, kdaj poide njih naročnina, popolnoma zgubljena. Teodor Gluzinski, urednik »Polonije«, je bil vas iz sebe, ko je našel tiskarno v takem položaju.

K pogovoru Jožeta in Pepeta o sežiganju mrličev. Sežiganje mrličev je iz zdravstvenih ozirih tako nujno, da se mora povsod vpeljati. Na to bi morala — zopet iz zdravstvenih ozirih — tiskati zlasti vojaška oblast. Pomislite v vojskem času, koliko vojakov tukaj obleži! Pokopavati jih? Zdravstveni oziri tega ne dopuščajo, ergo — sežgati se morajo. Pa kje? Po železnici in na vozovih jih voziti v bližnje krematorije? Kaj poročajo »zdravstveni oziri«? Ne kaže tedaj drugače, kakor da poveljniki zgradijo potrebne krematorije tam, kjer se hočejo udariti. To bo imelo tudi drugi uspeh. Vzemimo, da je ena armada močno tepena in mora bežati, kakor na pr. pri Sadovi leta 1866. Ako se zgradi krematorij, zmagovalci ne bo mogel in tudi ne bo smel poraženega preganjati, ker bi mrlič ostal kar na prostem, in preden bi se zmagovalci vnili, bi gotovo že smrdeli. Vojaška oblast naj se te misli na vsak način poprine: obvaruje se sramotnega bega in vsekako zadosti »zdravstvenim ozirima«.

Društva.

(Pevskega društva »Slavce« občni zbor) vršil se je v nedeljo dne 9. t. m. v društvenih prostorih. Izvoljeni so bili v odbor gg.: predsednikom Iv. Drazil, podpredsednikom Val. Kopitar, tajnikom Albin Debevc, blagajnikom Ivan Flesch, odborniki: Edvard Stuchly, Avgust Lebar, Ivan Vehar, Rudolf Miculinič in Hinko Tevš, revizorjema pa Karol Klobučar in Jos. Gross. Društvo ima 50 rednih, 20 ustanovnih, 9 častnih in 250 podpornih članov. Skupni promet v minoletem letu znaša K 9085 03 in sicer dohodkov K 4660 05, stroškov pa kron 4424 98, je torej prebitka K 235 07. Inventar je cenjen na K 5412 70, v gotovini premoženje pa znaša K 1170 36. Kakor je posneti iz teh števil, je društvo v minoletem letu prav dobro uspevalo.

(Društvo za podpiranje bolnih duhovnikov v Gorici) je izdalo svoje poročilo za l. 1901. Dohodkov je bilo to leto 38.227 21 K, izdatkov pa 14.810 61 K. V državnih papirjih ima društvo naloženih 130.400 gld. V izdatkih so vračunani prispevki za tri društvena zdravilišča: Za »Rudolfišče« v Gorici 4565 81 K, za »Filipišče« v Meranu 3822 35 K in za zdravilišče ces. Franca Jožeta v Iki 3598 31 K. V teh sanatorijih se je leta 1901 zdravilo 142 duhovnikov in 7 semeniščnikov, skupno 8385 dni. — To leto je pristopilo društvu 161 članov. Za sprejem v društvene hiše veljajo tudi odeslej ista pravila, kakor doslej. Sprejeti se morejo samo taki duhovniki, pri katerih je opravičena nade, da morejo po končanem zdravljenju vstopiti zopet v službeno delavnost, kar morajo potrditi s priporočilom, ki se mora priložiti prošnji. Obračati se je v društvenih zadevah na predsednika »Društva za podpiranje bolnih duhovnikov v Gorici«.

(Odbor kluba slovenskih biciklistov »Ljubljana«.) Na letošnjem, dne 23. februarja vršivšem se običnem zboru kluba slovenskih biciklistov »Ljubljana«, so bili voljeni v novi odbor naslednji gospodje: Dr. Ivan Jenko, per acclamationem predsednikom; dalje magister farm. Ivan Devčić, c. kr. fin. blag. oficijal Ivan Gogala, deželni potov. učitelj Fr. Gombač, c. kr. sod. tajnik Ivan Kavčnik, mag. farm. Ernst Koželj, c. kr. sodnik v pok. Feliks Stare, c. kr. fin. prokure koncipist dr. Hubert Souvan in c. kr. nadzornik v pok. Fran. Žužek. Dne 28. p. m. se je novoizvoljeni odbor naslednje sestavi: Dr. Ivan Jenko, predsednik; Fr. Žužek, podpredsednik; Iv. Gogala, tajnik; E. Koželj, blagajnik; Iv. Devčić in Fr. Gombač, rednika; Iv. Kavčnik, dr. H. Souvan ter Fel. Staré, odborniki.

(Jugoslovanski klub »Slov. Besede« na Dunaju) I. Braunerstrasse 7. priredi domačo zabavo z gledališčno predstavo v četrtek 13. t. m. ob 8. uri zvečer.

(II. znanstveno-poučno predavanje v Zagorju) bode v nedeljo dne 16. marca 1902 v II. razredu ljudske šole v Toplicah pri Zagorju ob Savi ob pol 4. uri popoldne. Predaval bode g. dr. Tomo Zarnik o akutnih nalezljivih boleznih, ter demonstriral različna zdravila in instrumente.

(Prvi izkaz daril »Podpornemu društvu za slovenske visokošolce v Gradcu« v šolskem letu 1901/02. V letošnjem šolskem letu so dole našemu društvu do 8

febr. te-le podpore: 60 K je poslala slavna posojilnica v Gorenji Radgoni; po 40 K sta dala: neimenovani Nemeo v Gradcu in slavna posojilnica v Šoštanj; 34 80 K je poslal tehn. g. Šuklje kot dohodek akademične veselice v Novem mestu; 30 K je darovala sl. posojilnica v Makolah, 26 K pa je nabrala gđd. Malči Sušnik v Brezicah; po 20 K sta darovala g. dr. Iv. Klasinec, odvetnik v Gradcu, in dr. Jožef Unterlugauer, c. kr. vladni svetnik v Gradcu; po 10 K so darovali gg.: Fr. Hrašovec, c. kr. okr. sodnik v p. Jakob Hren, c. kr. više dež. sodnijski svetnik v p., oba v Gradcu, dr. Fr. Jurčela, odvetnik v Ptuj, slavni slovenski klub v Celovcu, g. Rajko Perušek, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani, g. Maks Pletešnik, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani in g. dr. Ivan Rudolf, odvetnik v Konjicah; po 5 K so darovali gg.: Anton Askerc, arhivar in urednik v Ljubljani, Anton Globočnik, posestnik v Železnikih in Evgen pl. Truhovič, c. kr. sodni pristav v Višnjigori. Vsem tem častitim darovalcem se odbor v imenu podpirancev presrečno zahvaljuje in opozarja sl. občinstvo, da dozdaj došle podpore nikakor ne zadoštujejo, da bi moglo društvo ugoditi vsem prošnjam, ki se stavijo nanj. Ono podpira poprek po 45 dijakov na mesec, med katere razdeli okoli 560 K. Z darili pa, ki so mu došla dozdaj, mu tega ni mogoče storiti; saj je zdaj že vsa zgoraj izkazana svota z lani ostalo razpoložnino vred popolnoma izdana, majhna osnovna glavica pa nese društvu komaj — 80 K na leto! Zato potrebuje društvo nujne in obilne podpore, ako hoče izvrševati svojo nalogo uspešno; zatoorej se obrača podpisani odbor do vseh rodoljubov, naj ne pozabijo graškega »Podpornega društva za slovenske visokošolce«, s čemur jim seveda nikakor ne sme zabranjati, da izkazujejo svojo naklonjenost tudi drugim podobnim dobrodelnim zavodom. Naši dijaki živé morda v še slabših razmerah kakor dijaki drugih vseučiliških mest; zato pa jih ne podpirati, bi bilo pač narobe! Da res zasluži naše društvo podporo, ki mu jo je poklonilo slovensko občinstvo dozdaj, je razvidno iz nastopnih števil iz zadnjega poročila: Lani smo podpirali 45 dijakov: 31 juristov, 8 filozofov, 5 medicincev in 1 tehnika; razdelili smo med nje lepo svoto 5971 K, torej za celih 2641 K več kakor prejšnje leto ter dosegli lani tako ne samo največjo svoto podpor, ampak tudi največje število podpirancev. Letos pa se zahteva od društva še več, tako da smo izdali dozdaj za 433 K več kakor v isti dobi lanskega leta. Od našega občinstva je torej odvisno, bo li moglo izpolnjevati društvo svojo nalogo še nadalje. Darila prejmlje društveni predsednik dr. Benjamin Ipavc, em. primarij itd. v Gradcu (Karl-Ludwig Ring 4). Odbor.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. A. Kukelj, župnik v Št. Jurji 10 K in 10 K za Marijanišče. — Gosp. M. Narobe, župnik v Zapogah 20 K. — Neimen. 10 K. — Finančni komisar g. A. Janežič za febr. 5 K. — G. Vilko Paulus, kaplan v Vodica 8 K. — G. Fr. Zorec, župni upravitelj v Novi Oslici 4 K in nekaj obleke. — G. J. Meršolj, kaplan na Dobrovi 6 K. — G. Fr. Mekinec, župnik v Ihanu 10 K in za Marijanišče 10 K. — G. M. Leben, profesor in č. kanonik v Ljubljani 20 K.

Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Trebnje, 11. marca. Županom katoliško narodnih 17 odbornikov soglasno izvoljen Franc Huc. Liberalci niso glasovali.

Dunaj, 11. marca. Slovanski centrum je interpeliral v zadevi znanega postopanja substituta državnega pravika v Novem mestu Kesslerja v zadevi gosp. Stazinskega na Čatežu.

Dunaj, 11. marca. Poslanec Pfeiffer je predlagal, naj vlada iz državnih sredstev pride bedo trpečemu prebivalstvu političnega okraja Črnomelj na pomoč, da takoj prične dela za preložitve državne ceste Luža-Metlika in da se cesto od Luž do Črnomelj, ki se od državne ceste odcepi, uvrsti med državne ceste.

Dunaj, 11. marca. Parlamentarni kalendarij bode premenjen, ako se jutri vrši prvo branje proračunskega provi-

zorija. Agrarci so protestirali, da bi se prvo branje ne vršilo. Drugo branje proračunskega provizorija se vrši v ponedeljek.

Dunaj, 11. marca. Jutri pride na vrsto proračunski provizorij. Poslanec Horica je danes vprašal, ali namerava vlada nastopiti proti nemškemu »Schulverein«, ki je negacija Avstrije in je dobil od nemške vlade 200.000 mark podpore. Razprava o proračunu za ministrstvo notranjih stvari je končana in prišla je na vrsto postavka o domobranem ministerstvu.

Dunaj, 11. marca. »Neue Freie Presse« pravi, da se pravne konference ne prično pred jesenjo.

Dunaj, 11. marca. Dalmatinskim dež. glavarjem je imenovan dr. Ivčević.

Dunaj, 11. marca. Srednješolskim ravnateljem v Gorici je imenovan Gartner iz Kalksburga.

Pariz, 11. marca. (C. B.) Sinoči je navstal v Rue Montmartre velik požar, ki je vpepelil celo vrsto hiš. Skodo cenijo na 20 milijonov. Dve osebi sta se ponesrečili, štiri so ranjene.

Baku, 11. marca. (C. B.) V Šemahi so se v ponedeljek ponoči pojavili zopet močni potresni sunki. Brez strehe je nad 12.000 ljudi.

London, 11. marca. (C. B.) Koncem včerajšnje seje v spodnji zbornici je podal vojni minister Brodrick nekatere podrobnosti o Methuenovem porazu. Delareyeva armada je štela po tem poročilu 1500 mož in so bili Buri opravljeni v uniformo angleškega Khaki-polka. Imeli so seboj dva topova.

London, 11. marca. Ko je včeraj prišla vest o katastrofi v Južni Afriki na borzo, je bilo v prvih trenutkih razburjenje nepopisno.

Umrli so:

9. marca. Ivan Vončina, delavec, 73 let, Sv. Petra nasip 6, kap.

Dunajska borza

dne 11. marca.

Skupni državni dolg v notah	101 55
Skupni državni dolg v srebru	101 30
Avstrijska zlata renta 4%	120 90
Avstrijska krona renta 4%	99 20
Ogerska zlata renta 4%	120 10
Ogerska krona renta 4%	97 45
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1634 —
Kreditne delnice, 160 gld.	697 25
London vista	240 10
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117 27 1/2
20 mark	23 45
20 frankov (napoleonador)	19 09
Italijanski bankovci	93 25
C. kr. cekini	11 33

Zitne cene

dne 10. marca 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 9 45 do 9 46
„ maj	9 46 „ 9 47
„ jesen	— „ —
Riž za pomlad	7 80 „ 7 81
„ maj	7 76 „ 7 77
Koruzza za maj-junij	5 72 „ 5 73
Oves za pomlad	7 78 „ 7 80
„ oktober	7 87 „ 7 89

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 9 39 do 9 40
„ maj	9 40 „ 9 41
„ oktober	8 29 „ 8 30
Riž za april	7 62 „ 7 63
„ oktober	6 90 „ 6 91
Oves za april	7 57 „ 7 59
„ oktober	6 14 „ 6 16
Koruzza za maj	5 23 „ 5 24
„ julij	5 35 „ 5 39

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 9 80 do 10 00
„ južno zel.	9 55 „ 9 56
Riž	7 60 „ 7 80
Ječmen	7 20 „ 8 60
„ ob Tisi	6 65 „ 7 75
Koruzza ogerska, stara	5 60 „ 5 70
„ nova	5 45 „ 5 50
Cinkvart	— „ —
„ stara	6 30 „ 6 60
„ nova	7 90 „ 8 10
Oves srednji	7 75 „ 10 75
Fižol	— „ —

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 736 0 mm

	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrar	Nebo	Padavina
10	9 zveč.	723 5	2 3	sr. svah	jasno	
11	7 zjutr.	733 7	— 2 8	sr. jvzh.	jasno	0 0
12	2 popol.	733 2	6 7	sr. jug	—	—

Srednja včerajšnja temperatura 5 5 normale: 2 7

Barve za učence ima v največji izbiri v zalogi trdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice. 228 19 11—7
Vnanja naročila proti povzetju.

Na prodaj sta

2 križeva pota

oba po 95 cm. visoka, po gld. 65 — jeden pri 189 12—8

FR. TOMAN-u,

podobarju in pozlalarju v Ljubljani, Valvasorjev trg št. 1.

Bogato svojo zalogo

najnovejše izvršenih vsakovrstnih

VÓZ

priporočam prečistiti duhovščini in slavnemu občinstvu ponizki ceni.

Stare, obrabljene vozove jemljem v račun, ter sprejemljam vsa v mojo stroko spadajoča popravila po najnižji ceni.

Peter Keršič

299 2 zaloga in tvornica vóz v Šiški pri Ljubljani.

Adresna knjiga za Avstrijsko-Ogersko za l. 1897 do 1900

obsega v dveh debelih zvezkih nad jeden milijon naslovov tovarnarjev, trgovcev, obrtnikov vseh vrst, advokatov, notarjev, veleposelstnikov, ekonomov itd. itd.

Izvirna cena 30 K; proti povzetju jo pošilja le za 3 goldinarje 301 6-2

knjigotržnica Janeza Peterlin v Trstu.

Prodajalnica

za vsakotero trgovino pripravna, je takoj oddati na Sv. Petra cesti št. 27. 312 3-1

Dobro ohranjena

314 1—1

salonska garnitura

se prodá za nizko ceno. Natančneje se poizvé v Gradišči hiš. št. 7, II. nadstropje, na desno.

16letnega dečka.

krepkega in poštenih starišev, sprejme takoj v pouk Val. Rihar, strojarski mojster v Polhovem Gradcu. 311 3—1

Vsako število desk in tramov

kupuje po ugodni ceni in proti takojšnjemu plačilu. 124 20—15

Anton Deghenghi

lesni trgovec na Knezovem posestvu zraven „Figovca“

Dunajska cesta, Ljubljana.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri šrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„M E R C U R“

I. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice. 134 21